

Dnr 44-2009:4211

2010-06-23

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan Norr-
skenets friskola i Kalix kommun

Norrskens friskolor AB.

Skutgatan 2

973 41 Luleå

Tillsyn i den fristående grundskolan Norrskens friskola i Kalix

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Norrskens friskola skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tillsynen visar att Norrskens friskola i Kalix måste vidta åtgärder och säkerställa att alla elever ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen. De betygsresultat som finns och resultaten på de nationella ämnesproven visar på låga resultat. I intervjuer förklaras de låga resultaten med att många elever som sökt till Norrskens friskola har haft svårigheter i sin tidigare skolgång. Enligt skolan har det inte funnits tillräckligt med tid för att ta igen det som eleven tidigare missat. Förutsättningarna för en nystartad skola kan variera under den första tiden. Verksamheten ska byggas upp samtidigt som skolan ansvarar för att ge eleverna en utbildning av hög kvalitet. Skolan har bedrivit undervisning under endast två läsår och det statistiska underlaget för att bedöma kunskapsresultaten är mycket begränsat. Skolinspektionen vill dock framhålla att skolan tagit på sig uppdraget att ge eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de som grundskolan ska förmedla. Även om skolan har tagit emot många elever som har haft svårigheter i sin tidigare skolgång måste skolan i första hand följa upp och utvärdera sin egen verksamhet. Detta i syfte att kunna vidta de åtgärder som behövs för att eleverna lägst ska nå målen för utbildningen.

Tillsynen har visat på ett antal områden som skolan behöver åtgärda och som bör leda till att skolan får bättre förutsättningar att nå högre kunskapsresultat. Skolans uppföljning och utvärdering av resultaten måste omfatta fler ämnen. Skolans arbete med att utreda elevernas behov av särskilt stöd kan förbättras liksom lärarnas samverkan. Be-

skrivningen av skolans insatser för att eleverna ska nå målen bör också bli tydligare i de individuella studieplanerna.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Norrskenets friskola i Kalix identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan säkerställer inte att alla elever ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan följer inte upp och utvärderar kunskapsresultaten i samtliga ämnen i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- De individuella studieplanerna innehåller inte skriftliga omdömen i enlighet med förordningens krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet samt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan genomför inte modersmålsundervisning i enlighet med kraven (1 a kap. 5 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).
- De åtgärdsprogram som skolan utarbetar uppfyller inte förordningens krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).

Skolinspektionen har i tillsynen av Norrskenets friskola i Kalix identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

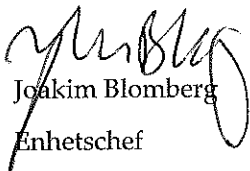
- Skolan bör förbättra beskrivningen i de individuella studieplanerna av skolans insatser för att eleven ska nå målen.
- Lärarnas samverkan bör förbättras.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att utreda elevernas behov av särskilt stöd.

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 23 september 2010.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Pär Axelsson och utredare Caroline Lindqvist deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Jonas Hedström
Undervisningsråd

Kopia till

Kalix kommun

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Norrskens friskola i Kalix

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kalix kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Norrskenets friskola den 2 juni 2010.

Huvudmannen för Norrskenets friskola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt.** Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen och övriga författningar som är relevanta för fristående skolor. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Norrskenets friskola, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare och elever. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Kalix kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Norrskenets friskola

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	5
Fristående grundskola	160

Källa: Skolans uppgifter

Skolverket godkände Norrskens friskola som en fristående förskoleklass och grundskola med årskurserna 1–9 genom beslut (43-2007:1172) den 18 januari 2008. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Norrskens friskola har allmän inriktning. Skolans profil är hälsa, entreprenörskap och IT. Huvudman för skolan är Norrskens friskolor AB med organisationsnummer 556693-8683.

Verksamheten vid Norrskens friskola startade läsåret 2008/09 och omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–9. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 165 elever. Eleverna är folkbokförda i Kalix kommun.

Norrskens friskola ligger i stadsdelen Näsbyn, strax öster om centrala Kalix. Verksamhet bedrivs lokalmässigt i samverkan med Kalix Folkhögskola. De yngre barnen finns i en byggnad benämnd Södergård och de äldre eleverna har sina klassrum i Folkhögskolans huvudbyggnad. Skolan har tillgång till en egen idrottshall.

Tillsynsprotokoll för Norrskenets friskola i Kalix

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever på Norrskenets friskola ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

Vid tidpunkten för tillsynsbesöket har Norrskenets friskola i Kalix utfärdat slutbetyg endast under läsåret 2008/09. Detta i kombination med att antalet elever i årskurs 9 var lågt begränsar möjligheten att göra statistiska jämförelser av betygsresultaten. Det låga elevantalet leder också till att skolans statistik inte är tillgänglig avseende vissa resultatmätt och att varje elev får stort genomslag i procentsatser. De betygsresultat som går att bedöma visar dock på låga resultat. Det genomsnittliga meritvärdet var endast 168,9 (genomsnittet var 209,6 för riket och 199,9 för Kalix kommun). Enligt skolledningen kommer resultaten att se något bättre ut detta läsår.

Av eleverna i årskurs 3 var det 66,7 procent som uppnådde kravnivån i det nationella provet i svenska. I matematik var det endast 33,3 procent som uppnådde kravnivån. I årskurs 5 uppnådde 81,2 procent av eleverna kravnivån på det nationella provet i svenska, 68,8 procent i engelska och 75 procent i matematik.

I intervjuer förklaras de låga resultaten med att många elever som sökt till Norrskenets friskola har haft svårigheter i sin tidigare skolgång och att det finns ett skäl till varför en elev byter skola när det endast är några årskurser kvar av skolgången. Enligt skolan har det inte funnits tillräckligt med tid för att ta igen det som eleven missat i sin tidigare skolgång. Tillsynen visar dock på briser i skolans arbete med särskilt stöd och hur skolan följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat. Detta är områden som är viktiga att förbättra om skolan ska nå så långt som möjligt i det egna arbetet med att eleverna ska uppnå målen för utbildningen.

Skolinspektionen bedömer att Norrskenets friskola måste vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten och ge alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen. Även om skolan får ta emot elever som har bristande kunskaper med sig från sin tidigare skolgång, så ska Norrskenets friskola enligt skollagen ge eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de som grundskola ska förmedla.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner inte uppfyller förordningens krav. Planerna innehåller inte skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Vidare bör skolans insatser för att eleven ska nå målen tydligare framgå.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Av de individuella utvecklingsplaner (IUP) som Skolinspektionen tagit del framgår att skolan inte ger omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Planerna beskriver vad som fungerar bra för eleven i de olika ämnen/ämnesblocken, vad eleven behöver utveckla, vissa resultat samt utsikter att nå målen. Beskrivningarna har dock inte karaktären av omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål, utan beskriver många gånger arbetsinsats och elevens förhållningssätt. Skolan ger också ett sammanslaget omdöme för de naturorienterande ämnena och ett för de samhällsorienterande ämnena. Skolan ger således inte omdömen i respektive ämne som ingår i dessa ämnesblock. Det saknas också omdömen i ämnet teknik. Skolinspektionen vill i sammanhanget klargöra att, även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen, ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje enskilt ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om en ämnesövergripande undervisning bedrivs. Skolinspektionen vill också framhålla att ämnet teknik har en egen kursplan och inte ingår i de naturorienterande ämnena.

I de IUP som Skolinspektionen tagit del av varierar beskrivningarna av skolans insatser för att eleven ska nå målen. I vissa IUP saknas en tydlig sammanfattning av skolans insatser.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan inte följer upp och utvärderar kunskapsresultaten i samtliga ämnen i årskurs 5.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

1 a kap. 4 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

Av intervjuer och dokumentstudier framkommer att skolan inte har en sammanställning över kunskapsresultaten i årskurs 5 i samtliga ämnen. På skolnivå följer skolan upp och utvärderar resultaten i årskurs 5 inom ämnena svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen sker uppföljningen endast på individnivå. Det är viktigt att skolan sammanställer elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen, även i de enskilda ämnena inom de natur- och samhällsorienterande ämnesblocken, för att få underlag att analysera resultaten och kunna vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde:** Fokus på lärande**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att lärarnas samverkan bör förbättras.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Motivering:

I intervjuer framkommer att samverkan mellan lärare som undervisar i förskoleklass-årskurs 5 och lärare som undervisar i årskurserna 6–9 har försämrats. I nuläget sker inte någon kontinuerlig samverkan. En förklaring som lyfts fram i intervjuer är att lärarna numera håller till i olika byggnader varför det saknas naturliga mötesplatser.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde:** Undervisningstid och val**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att Norrskenets friskola inte genomför modersmålsundervisning i enlighet med kraven.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

I intervjuer framkommer att skolan i nuläget inte genomför modersmålsundervisning i finska trots att det finns behov av sådan undervisning och att det finns tillgång till lärare.

Bristområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att Norrskenets friskola måste se över och förbättra sitt arbete med att utreda elevernas behov av särskilt stöd. Vidare motsvarar inte de åtgärdsprogram som skolan utarbetar kraven i förordningen.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:*Utredning av behov av särskilt stöd*

Rector ska, om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödinsatser, se till att behovet utreds. Som tidigare nämnts har skolan rutiner för hur elevärenden ska hanteras. Rutinerna har dock utformats utifrån en tidigare formulering av förordningen i vilken kravet på utredning av elevens behov inte fanns med. Av intervjuer med skolledning och lärare framkommer också att bättre utredningar av elevernas behov behövs och att det finns behov av mer kontinuitet i tillgången till specialpedagogisk kompetens. Mot bakgrund av skolans låga kunskapsresultat är detta ett viktigt förbättringsområde. Om skolan ska kunna ge elevernas stöd utifrån deras behov, måste skolan utreda behoven. Det måste ses som en fördel om skolan har tillgång till flera olika kompetenser i arbetet med att utreda elevernas behov av stöd. I de åtgärds-

program som Skolinspektionen tagit del av finns inte heller några tydliga beskrivningar av vilka behoven är.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver förbättra arbetet med att utreda elevernas behov. Detta är viktigt för att kunna ge relevant stöd till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Åtgärdsprogram

Av ett åtgärdsprogram ska det enligt förordningen framgå vilka behoven är, hur det ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Innehållet i de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av varierar. Gemensamt är dock att det ofta saknas en tydlig beskrivning av behoven. Av rubriksättningen i åtgärdsprogrammen är det inte tydligt vart i programmen detta ska beskrivas. Programmen anger främst de svårigheter som eleven har och hur skolsituationen ser ut. Ett exempel är att åtgärdsprogrammet beskriver en hög frånvaro, men själva beskrivningen av elevens behov saknas. Om skolan förbättrar sitt arbete med att utreda elevernas behov av särskilt stöd, får skolan också ett bättre underlag att beskriva detta i åtgärdsprogrammen.

Vidare framgår inte alltid i åtgärdsprogrammen hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt förordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå hur åtgärderna ska följas upp.